

संपादकीय..

दिल दोस्ती दुनियादारी

दोस्तों के नाम का एक खत जेब में रख कर क्या चला, करीब से गुजरने वाले पूछते हैं, इस इत्र का नाम क्या है...!!

गुलजार यांच्या या हिंदी शेरामध्ये मैत्रीबद्दलची कमाल व्याख्या स्पष्ट होते. मैत्रीला उंचावर नेऊन ठेवण्याचं कसब कवींमध्ये असलं तरी, मैत्रीला स्वतःचं असं एक स्थान आहे, जे अव्वल दर्जाचं मानलं जातं. मैत्री कधीही आणि कोणाशीही होऊ शकते. ती ज्याची-त्याची वा साध्या प्रसंगी वा विशेष कारणामुळे होत असल्याने मैत्रीबद्दल शंकेचं उरत नाही. जीवाला जीव देणाऱ्या मैत्रीची खासियत वेगळीचं असते. नात्यापलीकडील भावनेच्या अंतर्गत जीवाभावाच्या निश्चयाची खूणगाठ बांधणारे मित्र आसपास असल्याने विवेक बुद्धीने जो संवाद साधतो, ज्याच्याकडे जराही आकस नसतो, हेवा नसतो, लोभ-द्वेष नसतो, त्याचं मैत्रेय लवकर जुळतं. अशा मैत्रीला परिमाण नसलं तरी, विचार मात्र जुळावे लागतात. किंबहूना जाणारा तोल आपल्या कौशल्याने सांभाळणारा एक तरी मित्र तिंथं असल्याने तो खन्या मैत्रीला न्याय देतो आणि उत्तम मित्रत्वाच्या पंगतीत जाऊन बसतो; म्हणूनचं खरेपणा शाबूत ठेऊन खोटेपणाची झळ बसू न देणारी मैत्री चिरकाल टिकते असं म्हणतात. सुस्थितीला मैत्रीचं माप वैरे म्हणता येत नाही. कारण मैत्रीचं खरं मूल्यमापन आपत्ती काळातचं होतं. एका भावाची, मताची माणसं एकत्र आल्यावर हृदयात अपार सेवा भरली जाते आणि सर्वचं आपले मित्र होऊन जातात. तरीही कौशल्य गुणाच्या वापराने भासणं आणि असणं यातली तफावत ओळखता यायला पाहिजे. नाहीतर करून गेलो राव, ओळखता आला नाही मैत्रीचा डाव अशी दयनीय अवस्था व्हायची. एक अभ्यास म्हणून आपल्या जीवनात असंख्य माणसं जोडली जात असली तरी, मैत्रीचे बंध अभावानेचं जुळल्याची उदाहरण दिसून येतात. हृदयाची भाषा हृदयाला कळू लागली की, स्नेह वाढू लागतो जो नात्यात लवचिकता भरतो. सुमधुर प्रशंसा, धीरगंभीर शब्द, प्रेमळ उत्तेजन, सहानुभूतीमय सांत्वन, चुकांसाठीची उपदेशवाणी ज्याच्याकडून लाभते किंवा मिळते तो सहज मित्रत्वाच्या वर्तुळात सामावला जातो. सुप्रसिद्ध कवी अनंत राऊत खन्या मैत्रीबद्दल आपल्या कवितेत म्हणतात, दुःख अडवायला उंब्यासारखा, मित्र वणव्यामध्ये गारव्यासारखा. अशा या मैत्रीबद्दलचा आशय जरी सोपा असला तरी त्याची घनता मोजता येत नाही. सख्ख्या आणि सच्च्या मित्रांशिवाय आयुष्य म्हणजे, सूर्याशिवाय आकाश. मग विचार करा या तेजस्वी सूर्याचं दर्शन दुर्लभ झालं तर, अंधकार माजेल. विचारांचा गोंधळ उडेल, व्यक्त करण्यातली अडचण घेऊन माणसं बिनमैत्रीची वावरू लागली तर तारतम्य सुटेल, ती वेडी होतील. तेहा आयुष्यात मित्र वा मैत्रीण हवीचं. ज्यांना यातलं कोणी नसतं ते एकटे पडतात. दुसरं म्हणजे मैत्री ही केवळ मनोरंजनासाठी नसून आपल्याकडील सुखदुःख शेर अडवायला एकमेव सोपा मार्ग आहे. लखलखीत, स्वच्छ मार्गातल्या पारदर्शी नात्यात विद्या, शूरता, बळ, दक्षता, धीरोदत्त उदारमतवादी गुण आले की, मैत्रीला उणे पडत नाही. जसं की, ज्ञानोपासनेला सुधारणेची जोड मिळत ग्रंथ-पुस्तक आपल्यावर संस्कार करतात काहीसे तसेच; परंतु विशिष्ट हेतूकरिता केलेली मैत्री अखेरपर्यंत टिकत नाही. तोंडावर गोड बोलून मागून पलटवार करणारे मित्रमैत्रिणी घातकी असतात हेही खररय. वैर करणाऱ्या, वैर धरणाऱ्या मित्रावर जास्त विश्वासार्हता बालग्लूच नये. मित्र-मैत्रिणीच्या दुनियेतलं मोठं वरदान विवेकी मित्र मिळण्यात आहे असं मला नेहमी वाटतं. तुम्ही स्वतः चांगले मित्र किंवा मैत्रीण बनण्याच्या प्रयत्नात असाल तर समोरून मित्रत्वाची चांगलीच साद येईल. उत्तम मित्रांच्या संगतीत आपली प्रगती होते हे खरं असलं तरी, शत्रू आणि मित्र आपल्या कृतीमुळेच निर्माण होतात. कधी शत्रू मित्र होतो तर कधी मित्र शत्रू म्हणून वावरतो. थोडक्यात दिलोकी यारी म्हणजे चहासोबत खारी आणि तुझ्या दोस्ती पुढे मित्र फिकी पडते दुनियादारी. चांगली आणि सुदृढ मैत्री रत्नजडीत मुकुटासारखी असते. तुमचा मित्र परिवार कितीही मोठा असला तरी, प्रत्येकाची तुमच्याशी असलेली बाधिलकी तुम्ही कसे वागता यावर अवलंबून असल्याने, थोडक्यात सांगायचं तर निष्ठावान मित्र आपल्या आयुष्यात टाँनिकसारखे असतात; हा माझा अनुभव आहे. मित्र असावा तर तो हक्काचा, संकटात मदतीचा, काळीज तुकड्याचा, घोर विश्वासाचा, दुःखात भरवशाचा, नैराश्येत आशेचा, अंधारात तेजाचा. मंडळी वर्षातून साजरा होणारा मैत्री दिन एका दिवसाची गोष्ट ठरत नाही. मूठभर विश्वास चांगल्या मैत्रीची पाळमुळं रुजवत मैत्रीचा पाया भक्तम करतो. दुनियादारीशी इमान राखत, अशा मैत्रीला कुणाची दृष्ट न लागो...

मासूनपूर्व पावसामुळे शेतीची कामे खोऱ्याली

मागील आठ ते दहा वर्षांमध्ये आपल्या
राज्यात जून महिना संपत आला तरी पुरेसा
पाऊस पडला नव्हता. त्यामुळे बच्याच वेळा
शेतकरी राजाला दुबारा पेरणी करावी लागली
होती. यात अनेक शेतकऱ्यांना नुकसान सहन
करावे लागले होते. यावेळी अगदी मे
महिन्याच्या प्रारंभापासून पावसाने सुरुवात
केली आहे. त्यामुळे शेतकरी राजा चितेत
दिसत आहे. शेतीची कामे सोडा. हातातोंडाला
आलेल्या पिकाला सुद्धा शेतकऱ्यांना वंचित
व्हावे लागणार आहे. तसेच कोपऱ्यात
साठलेल्या पाण्यामुळे पिकलेली पिके कुजणार
आहेत. याचा परिणाम शेतकरी दादांच्या
उत्पादनात घट होणार हे मात्र नक्की. मग
संसार चालणार कसा...! तेव्हा मान्सूनपूर्व
पावसामुळे शेतीची कामे खोळबंली असली
तरी शेतात पाणी साचल्यामुळे उन्हाव्यात
पिकलेल्या पिकांचे मोठ्या प्रमाणात नुकसान
झाले आहे.

मागील आठवड्यात कोकण रेल्वेने मुर्बिला येताना बज्याच ठिकाणी पिकलेले भात वाफ्यात पाणी साचल्यामुळे पाण्यात तरंगताना दिसत होते. काही वाफ्यात भात कापून पसरून ठेवले होते. तेव्हा अशा भाताला कोंब येणार. म्हणजे शेतकरी दादांची उन्हाळी मेहनत पूर्ण पाण्यात जाणार आहे. अशा शेतकऱ्याना ताबडतोब नुकसानभरपाई मिळायला हवी. त्यासाठी ज्या शेतकऱ्यांचे पावसामुळे नैसर्गिक नुकसान झाले असेल त्यांचे पंचनामे करून योग्यती कारवाई शासन पातळीवर होणे गरजेचे आहे. म्हणजे नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांना त्वरित नुकसान भरपाई मिळाल्यामुळे पुढील शेतीची कामे करणे सोयीचे होईल. यासाठी शेतकऱ्यांकडे फार्मर आयडी अर्थात शेतकरी ओळख क्रमांक शासनमान्य असायला हवा. तरच त्यांना शासकीय विविध योजना व अनुदानाचा लाभ घेता येणार आहे. जर शेतकऱ्यांनी फार्मर आयडी बनवले नसेल तर आपल्या जिल्ह्यातील नागरी सुविधा केंद्रावर तयार करून घ्यावे.

सध्याच्या बदलत्या हवामानाचा विचार करता शेतकऱ्यांचे सर्वांत जास्त नुकसान होत आहे. ही परिस्थिती शेतीप्रधान देशाला पोषक नाही. उन्हाळ्यामधील मे महिना म्हणजे शेतकऱ्यांच्या शेतीच्या मशागतीचा काळ. जमिनीची मशागत

पारदशा

राज्यात, महापालिकेत किंवा स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये सत्ता कुणाचीही असली तरी विकासाची आणि दुर्स्ती-देखभालीची कामे ठेकेदारांना देणारी यत्रणा तीच असते. सरकार बदलले किंवा महापालिकेतील सत्ताधारी बदलले तरी संवेदनशील खात्यातील अधिकारी, कर्मचारी, अगदी कारकून-शिपायापर्यंत स्टाफ वॉर्सनुवर्षे त्याच जागी असते. कोणते काम कुणाला द्यायचे याची मोठी साखळी असते. राजकारणी, अधिकारी, ठेकेदार यांचे हितसंबंध ही साखळी जपत असते. दरवर्षी पावसाळ्यात मुंबई महानगराची वाताहत होते. मुंबईची तुंबई होते. यामागे महत्वाचे कारण म्हणजे कामात होणारा भ्रष्टाचार आणि टकेवारी आहे. जोपर्यंत देवघेव संस्कृती संपुष्टात येणार नाही तोपर्यंत नालेसफाई किंवा कचरा सफाईवर हजारो कोटी खर्च केले तरी

मुंबईची तुबिलासून सुटका होणार नाही. दि. २६ मे रोजी पहाटेपासून जोरदार पावसाने मुंबई महानगर प्रदेशावर आकांडतांडव केल्यानंतर देशाची आर्थिक राजधानी जवळपास ठप्प झाली. दोन कोटी लोकसंख्येच्या महामुंबईचे जीवन विस्कलीत झाले. सखल भाग, रस्ते आणि रेल्वे मार्ग पाण्याखाली गेल्याने उपनगरी रेल्वे, बेस्ट बसेस, मेट्रो रेल्वेने माना टाकल्या. जोरदार पावसाने मुंबई बंद होणे किंवा विस्कलीत होणे हे काही मुंबईकरांना नवीन नाही. दरवर्षी पावसाळ्यात साधारणपणे जुलै महिन्यात पावसाने मुंबईत हाहाकार होतो. दरवर्षी पावसाळ्यात मुंबईकरांना गुडघाभर पाण्यातून चालावे लागते. दरवर्षी पाणी साचण्याची ठिकाणे वाढत आहेत. दरवर्षी नालेसफाईची बोंब आहे. दरवर्षी रस्त्यावरील कचरापेट्या साफ=होत नाहीत हाच अनुभव आहे. दरवर्षी पदपथ व रस्त्यावरील अतिक्रमणे वाढतच आहेत. मुंबईला नागरी सेवा देण्याची जबाबदारी मुंबई महापालिकेवर आहे. देशातील सर्वांत श्रीमंत महापालिका असा तिचा लौकिक आहे. यावर्षी मुंबई महापालिकेचे बजेट ७२ हजार कोटी आहे. म्हणूनच मुंबई महापालिकेवर आपली सत्ता असावी. महापालिकेवर आपले वर्चस्व असावे असे प्रत्येक राजकीय पक्षाता वाटते. मुंबईची सेवा करण्यासाठी किती जण निवडणुका लढवतात हा एक अभ्यासाचा विषय आहे. पण निवडून आल्यानंतर नगरसेवकांची कशी भरभराट होते हे मतदारांना बघायला मिळते. मुंबईत आमदारांपेक्षा

A photograph showing a field of green grass in the foreground, with a path of light-colored sand or soil winding through it. The path leads towards a line of trees in the background under a clear sky.

करण्यापूर्वी शेत जमिनीत पाणीच पाणी. मग मशागतच झाली नाही, मग सांगा पेरणी कशी करणार. त्याचप्रमाणे राज्यातील शेतकऱ्यांसाठी कृषी विभागाच्या वतीने शेतकरी चिंतेत असूनये म्हणून विविध माध्यमांच्या माध्यमातून बातम्या प्रसारित करण्यात येत आहेत. कोकण विभागातील सिंधुदुर्ग जिल्ह्याचा विचार करता सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील कृषी विभागाच्या वतीने सन २०२५-२६ या खरीप हंगामासाठी जिल्हा व जिल्ह्यातील प्रत्येक तालुक्यामध्ये कृषी निविष्ट उपलब्धता व तक्रार निवारण कक्ष व भरारी पथक स्थापन करण्यात आले आहे. कृषी निविष्टाची गुणवत्ता, शेतकऱ्यांच्या तक्रारीचे निराकरण व योग्य मार्गदर्शन करण्यात येणार आहे. असे जर राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यात झाले तर शेतकरी राजाला अधिक बळ येईल.

महत्वाची बाब म्हणजे, शेतकऱ्यांनी पेरण्या करण्याची घाई करू नये. पुढील दोन आठवड्याने हवामान कोरडे होण्याची शक्यता आहे असे आवाहन राज्यातील कृषी विभागाने शेतकरी बांधवांना केले आहे. यात कोरडवाहू शेती करणाऱ्या शेतकऱ्यांना जास्त धोका आहे. जर पेरणी केली तर राज्यातील हवामान विभागाच्या अंदाजाप्रमाणे ५ जून नंतर मान्सून थांबल्यास दुबारा पेरणी करण्याची नामुष्की

शेतकऱ्यांवर येईल. यात शेतकऱ्यांचे मोठे
नुकसान होणार आहे असे वाटत असले तरी
कोरडवाहू जमीन सोडून नदी नदीकाठच्या
ज्या शेतजमिनी आहेत तेथे भाताची पेरणी
करायला काहीच हरकत नाही त्यासाठी प्रथम
लागवड करून नंतर पेरणी करावी. त्यासाठी
कृषी तज्ज्ञांचे मार्गदर्शन घेतल्यास अधिक
उत्तम होईल.
कोंकणातील शेतकऱ्यांच्या मते, एकदा जमीन
थंड झाली की, पेरणी करून सुद्धा भात
रुजून येत नाही. पाऊस पडल्या पडल्यास
पेरणी केल्यास पेरलेले भात रुजून येते. मात्र
नंतर पावसाने पाठ फिरवता कामा नये.
यासाठी मशागत महत्त्वाची असते असे
सांगायला विसरत नाहीत. हा आहे अनुभव.
बन्याच वेळा शेतीसाठी अनुभव उपयोगाचा
असतो. तेव्हा मे महिन्याचा विचार करता
पावसाचे लवकर आगमन झाल्याने शेतीच्या
दृष्टिकोनातून कृषी विभागाचा सल्ला घेणे
शेतकऱ्यांना जास्त हितावे ठरणार आहे. जर
नैसर्गिक आपत्ती आल्यास शासनच आर्थिक
मदत करणार आहे. कायद्याचा विचार करता
शासकीय स्तरावरील मार्गदर्शन लाभदायक
ठरेल. तेव्हा केव्हाही पुस्तकी ज्ञान अधिक
मार्गदर्शक ठरते. असे असले तरी आता
जरी कृषी विभागाने राज्यातील शेतकऱ्यांना

सबुरीचा सल्ला दिला तरी अंदाजे मान्सूनचे आगमन या वर्षी लवकर होण्याची शक्यता आहे असे जरी वर्तीविले असते तर शेतकऱ्यांनी आपली लागवडीची कामे लवकर करून घेतली असती. तेव्हा राज्यातील कृषी तसेच हवामान विभागाने सतर्क राहाणे योग्य आहे. कारण शेती हाच भारतीय अर्थव्यवस्थेचा कणा आहे हे विसरून चालणार नाही.

तेव्हा या वर्षी शेतकऱ्यांच्या ध्यानीमनी नसताना सुद्धा लवकर पावसाने हजेरी लावली मात्र कालपासून थोडी विश्रांती घेतल्यासारखी वाटत आहे. याचा परिणाम राज्यात अनेक ठिकाणी नागरिकांचे मोठ्या प्रमाणात नुकसान झाले आहे. काही ठिकाणी गावांचा सुद्धा संपर्क तुटला आहे. आता मान्सूनपूर्व पावसामुळे शेतीची कामे खोलंबल्यामुळे शेतकरी राजाची चिंता वाढली आहे. यासाठी शासनाने नुकसानप्रस्त शेतकऱ्यांना आर्थिक मदत जरी जाहीर केली तरी झालेले नुकसान भरून येणार नाही. तेव्हा राज्यातील शेतकऱ्यांच्या भविष्याचा विचार करता कृषी व हवामान विभागाने वेळच्या वेळी शेतकऱ्यांना सूचना तसेच सल्ला देणे राज्याच्या हिताचे ठेरल. म्हणजे राज्यातील शेतकऱ्यांनी आपली कामे वेळच्या वेळी केल्यास शेतीची कामे खोलंबल्यार नाहीत.

पारदर्शक कारभार कुठे आहे?

राज्यात, महापालिकेत किंवा स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये सत्ता कुणाचीही असली तरी विकासाची आणि दुर्स्ती-देखभालीची कामे ठेकेदारांना देणारी यंत्रणा तीच असते. सरकार बदलले किंवा महापालिकेतील सत्ताधारी बदलले तरी संवेदनशील खात्यातील अधिकारी, कर्मचारी, अगदी कारकून-शिपायापर्यंत स्टाफ वर्षानुवर्षे त्याच जागी असतो. कोणते काम कुणाला द्यायचे याची मोठी साखळी असते. राजकारणी, अधिकारी, ठेकेदार यांचे हितसंबंध ही साखळी जपत असते. दरवर्षी पावसाव्यात मुंबई महानगराची वाताहत होते. मुंबईवी तुंबई होते. यामागे महत्वाचे कारण म्हणजे कामात होणारा ब्रृद्धाचार आणि टक्केवारी आहे. जोपर्यंत देवघेव संस्कृती संपुष्टात येणार नाही तोपर्यंत नालेसफाई किंवा कचरा सफाईवर हजारो कोटी खर्च केले तरी

मुंबईची तुबिलासून सुटका होणार नाही. दि. २६ मे रोजी पहाटेपासून जोरदार पावसाने मुंबई महानगर प्रदेशावर आकांडतांडव केल्यानंतर देशाची आर्थिक राजधानी जवळपास ठप्प झाली. दोन कोटी लोकसंख्येच्या महामुंबईचे जीवन विस्कलीत झाले. सखल भाग, रस्ते आणि रेल्वे मार्ग पाण्याखाली गेल्याने उपनगरी रेल्वे, बेस्ट बसेस, मेट्रो रेल्वेने माना टाकल्या. जोरदार पावसाने मुंबई बंद होणे किंवा विस्कलीत होणे हे काही मुंबईकरांना नवीन नाही. दरवर्षी पावसाळ्यात साधारणपणे जुलै महिन्यात पावसाने मुंबईत हाहाकार होतो. दरवर्षी पावसाळ्यात मुंबईकरांना गुडघाभर पाण्यातून चालावे लागते. दरवर्षी पाणी साचण्याची ठिकाणे वाढत आहेत. दरवर्षी नालेसफाईची बोंब आहे. दरवर्षी रस्त्यावरील कचरापेट्या साफ=होत नाहीत हाच अनुभव आहे. दरवर्षी पदपथ व रस्त्यावरील अतिक्रमणे वाढतच आहेत.

मुंबईला नागरी सेवा देण्याची जबाबदारी मुंबई महापालिकेवर आहे. देशातील सर्वांत श्रीमंत महापालिका असा तिचा लौकिक आहे. यावर्षी मुंबई महापालिकेचे बजेट ७२ हजार कोटी आहे. म्हणूनच मुंबई महापालिकेवर आपली सत्ता असावी. महापालिकेवर आपले वर्चस्व असावे असे प्रत्येक राजकीय पक्षाता वाटते. मुंबईची सेवा करण्यासाठी किती जण निवडणुका लढवतात हा एक अभ्यासाचा विषय आहे. पण निवडून आल्यानंतर नगरसेवकांची कशी भरभराट होते हे मतदारांना बघायला मिळते. मुंबईत आमदारांपैक्षा

नागरसेवकाला जास्त महत्त्व असते. कारण महापालिकेच्या स्थानिक कामांमध्ये त्याच्या शिफारसीला महत्त्व असते. नागरसेवक कसे इटपट गडंगंज होतात, हे जनतेला समजते. महापालिकेबोरबरच नगरविकास, महसूल ही खाती मध्यस्थांनी नेहमीच वेढलेली असतात. मुंबई महापालिका, म्हाडा, एसआरए, एमएमआरडीए (मुंबई महानगर विकास प्राधिकरण), सिडको, मेट्रो, सार्वजनिक बांधकाम अशा डझनभर यंत्रणांना मुंबईत मोठे महत्त्व आहे. त्यावर नेमेणुका, बदल्या व बढत्यांसाठी काय काय करावे लागते याचे भरपूर किस्से ऐकायला मिळतात. या सर्व यंत्रणावर राज्याच्या प्रशासकीय मुख्यालयातून म्हणजेच मंत्रालयातून थेट नियत्रण असते. गेली तीन वर्षे मुंबई महापालिकेची निवडणूकच झालेली नाही. राज्यातील सर्व महापालिका,

स्थानिक स्वराज्य संस्थावर प्रशासक किंवा आयुक्तांमार्फत कारभार चालू आहे. अनेक महापालिका, पालिका व स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुका चार ते पाच वर्षे झाल्या नसल्याने राजकीय पक्षांचे कार्यकर्ते अस्वस्थ आहेत. राज्यकर्ते मात्र खूश आहेत. थेट मंत्रालयातूनच सर्व महापालिका व स्थानिक स्वराज्य संस्थांचा कारभार चालू असल्याने त्यात नगरसेवकांचा कुठेरी वाटा नसतो. दि. २६ मे रोजी मुसळधार पावसाने मुंबईची तुंबई झाली, तेव्हा देशाची राजधानी असलेल्या महानगराची दरवर्षी तुंबई होण्यास जबाबदार कोण? या प्रश्नावर माध्यमातून चर्चा झाली. तेव्हा भ्रष्टाचार हेच उत्तर अनेकांकडून एकायला मिळाले. मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी मुंबईतील एका बड्या माध्यम समूहाला दिलेल्या सविस्तर मुलाखतीत राजकारणाचे अवमूल्यन झाल्याचे मान्य केले आहे. तसेच मुंबई महापालिका कारभारात होणाऱ्या भ्रष्टाचाराबाबत चिंताही व्यक्त केली आहे. प्रशासनातील भ्रष्टाचार आपण खपवून घेणार नाही, असा सज्ज दमही दिला आहे. गेली तीन वर्षे मुंबई महापालिकेवर प्रशासकीय कारभार आहे. महापालिकेवर थेट नियंत्रण मंत्रालयातूनच आहे. मुंबई महापालिकेवर ठाकरे यांच्या शिवसेनेची पंचवीस वर्षे सत्ता होती, तेव्हापासून चालू असलेला भ्रष्टाचार आजही चालूच आहे. भ्रष्टाचार, टक्कवारी अणि घोटाळे हा मुंबई महापालिकेला लागलेला शाप आहे. मुंबई महापालिका शापमुक्त कधी होणार हा कळीचा मुद्दा आहे. गेल्या काही वर्षांत मुंबईत एकाच वेळी मेट्रो,

रस्ते, उड्हणपूल, पादचारी मार्ग, काँकिटीकरण, रस्ते दुभाजक अशी विविध कामे चालू आहेत. संपूर्ण मुंबई ठिकठिकाणी खोदलेली आहे. कामाच्या ठिकाणी पत्रे लावाळे असल्याने रस्ते असंद झाले आहेत. शिवाय बारा ते पंधरा हजार इमारतीची कामे चालूच आहेत. वाहुकीची कोंडी नाही असा रस्ता मुंबईत शोधून दाखवा अशी स्पर्धा लावण्याची वेळ आली आहे. मुंबईतील प्रत्येक रस्त्यावर खड्डे आहेत किंवा त्याला भेगा पडलेल्या आहेत. देशाची राजधानी नवी दिल्लीत जर सुदर, गुळगुळीत, प्रशस्त, रुंद रस्ते आहेत, अतिक्रमणमुक्त पदपथ आहेत मग देशाच्या आर्थिक राजधानीत व राज्याच्या राजधानीत चांगले रस्ते व मोकळे पदपथ का मिळून नयेत? रस्त्यांची कामे व पदपथ या कामात सर्वांधिक भ्रष्टाचार होतो हे काही गुपीत नाही. पण तो

काणीही थाबू शकले नाही. गेली तीन वर्ष नगरसेवक नाहीत. आमदार हाच मतदारसंघात प्रमुख लोकप्रतिनिधी आहे. त्याच्या वॉर्डात तोच सर्वस्व असतो. त्याच्या शिफारसीनुसार महापालिकेतील व पोलीस स्टेशनवरील नेमणुका होत असतात. त्याला सहसा सरकार दुखावत नाही. पण दुय्यम दर्जाच्या कामाबाबत आमदाराला कोणी जबाबदार धरत नाही. उत्तर प्रदेशातील गंगा नदी शुद्धीकरणावर हजारो कोटी खर्च झाले, गंगा नदी झाली का शुद्ध? पुण्याच्या मुठा नदीच्या प्रकल्पावर केंद्राने आठशे ऐंशी कोटी मंजूर केले, ते पैसे कशावर खर्च झाले? मुंबईच्या मिठी नदीतील गाळ काढण्यावर ४०० कोटी खर्च झाले, मिठी नदी स्वच्छ तर झाली नाहीच पण बनावट बिले सादर करून ठेकेदारांनी पैसे उकळले. आता म्हणे ६५ कोटींचा घोटाळा झाला असे संगण्यात येत आहे. महापालिकेच्या अधिकारी व कर्मचाऱ्यांच्या संगनमताशिवाय असा घोटाळा होऊ शकतो का? महापालिका व खासगी कंपन्यांचे मिळून तेरा जणांना अटक झाली आहे.

गेल्या काही वर्षांत आपल्या कार्यकर्त्याना खूश करण्यासाठी त्यांना कामांची कंत्राटे देण्याची प्रथा सुरु झाली आहे. कोरोना काळातही इस्पितिठांमध्ये जेवणखाणाची हजारो कोटींची कंत्राटे तेब्हा सत्ताधारी पक्षाच्या कार्यकर्त्याना दिली होती, त्यांनी सब कॉन्ट्रॅक्ट देऊन कमिशनपोटी भएपूर्वी पैसे कमावले. त्याची लाचलुचपत प्रतिबंधक खात्याकडून चौकशीही झाली व आगोपन दाखल झाले. आपण मतदारसंघात

लोकांसमोर सतत राहिले पाहिजे म्हणून कार्यकर्त्यांना पैसे देऊन कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यास सांगितले जाते. होंडिंग्ज, पोस्टर लावून नेत्यांच्या छब्या झळकवल्या जातात. हे सर्व पैसे कोठून येतात? विकास प्रकल्पांवर व नागरी सुविधांच्या कामावर कोटी कोटी खर्च दाखवले जातात, ते खरोखरच त्या कामावर पूर्णपणे वापरले जातात का? गेल्या दहा वर्षांत टेक्वारी सातत्याने उंचावत गेली याची उघड चर्चा होते. देणारे व घेणारे दोयांनाही त्याचे काहीच वाट नाही. पण कामासाठी जी तरतुद केलेली असते तेवढी प्रत्यक्षात खर्च होत नाही. त्यामुळे कामाचा दर्जा राहात नाही. दर्जा तपासला जात नाही. कंत्राटदार, दलाल, मध्यस्थ, राजकारणी, अधिकारी-कर्मचारी असे हितसंबंध गुंतल्यावर दुसरे काय होणार?

बनावट बिले व बनावट प्रमाणपत्र सगनमताने सादर होत असतील तर मुंबईची वाताहतच होणार... ज्या दिवशी मुंबईतील पदपथ अतिक्रमणमुक्त होतील, उपनगरी रेल्वे स्टेशनच्या बाहेर आणि उपनगरातील प्रमुख रस्ते फेरीवाल्यांच्या विळख्यातून मुक्त होतील, रस्त्यावर वडापाव, भाजीपाव, अंडाऊऱ्यांपासून चाईनीज विकणारे हट वले जातील, उपनगरी रेल्वे तील विनाटिकीट प्रवाशांना संपूर्ण चाप लावला जाईल, रत्राचे पुन्हा सुरु झालेले डान्स बार बंद होतील, त्या दिवशी भ्रष्टाचार आटोक्यात आला असे समजता येईल. वॉर्डर्ट अतिक्रमण आणि बेकायदेशीर बांधकाम झाले तर तेथील वॉर्ड ऑफिसर व सीनिअर पोलीस इन्प्रेक्टर यांना जबाबदार धरले जाईल असे तक्तालीन मुख्यमंत्री विलासराव देशमुख यांनी जाहीर केले होते, नंतर हीच तंबी अनेकांनी दिली पण ज्या वॉर्डर्ट जास्त फेरीवाले व जास्त अतिक्रमणे त्या ठिकाणी वॉर्ड ऑफिस व पोलीस स्टेशनला पोस्टिंग मिळावे म्हणून स्थर्धा असते. मग भ्रष्टाचारमुक्त व पारदर्शी कारभाराची अपेक्षा कशी करणार? मुंबईला तीन पालकमंत्री आहेत आणि मुंबई महापालिकेवर आयएएस दजर्चे पाच आयुक्त आहेत. मुंबई महापालिकेच्या कारभारावर शेतपत्रिका काढावी अशी मागणी आशीष शेलार यांनीच केली आहे. ते मुंबई भाजपाचे अध्यक्ष आहेत आणि मुंबईचे एक पालकमंत्री आहेत. शेतपत्रिका काढून जनतेसमोर एकदा वास्तव पुढे यावे हीच अपेक्षा.

महामार्गवरील अतिक्रमणे काढा; अपघात स्थळी रुग्णवाहिका तातडीने पाठवा

जिल्हा रस्ता सुरक्षा समितीच्या बैठकीत खा.बजरंग सोनवणे यांच्या अधिकाऱ्यांना सुचना

बीड | प्रतिनिधी

जिल्हात विविध स्तर्यावर ब्लॉक्सॉन आहेत. शिवाय राष्ट्रीय महामार्गवर अतिक्रमणे काढा आणि अपघात होत असून अपघात टाळण्यासाठी तातडीने रुग्णवाहिका पाठवा, अशा सुचना खा.बजरंग सोनवणे यांनी संबंधित अधिकाऱ्यांना दिल्या. जिल्हाधिकारी कार्यालयात सकाऱी १२.३० वाजता जिल्हा रस्ता सुरक्षा समितीची बैठक आयोजित केली होती. यावेळी खा.बजरंग सोनवणे बोलत होते. यावेळी जिल्हाधिकारी विवेक जॉसन, मुख्य कार्यकारी अधिकारी जितीन रेहमान आणि विविध विभागांचे विभागीय प्रमुख उपस्थित होते. यावेळी बोलताना खा.बजरंग सोनवणे म्हणाले, अपघाताचे प्रमाण हे सायंकाळी व पहाटे जास्त असेते. या दरवाऱ्यांना अपल्या यंत्रांने सर्वत राहायला हवे. जिल्हात अनेक असे अतिक्रमण आहेत, ज्यामुळे अपघाताचे प्रमाण वाढलेले आहे. ते अतिक्रमण काढण्याचा सूचना केल्या. विशेषत: गेवराई तालुक्यातील गढी भागात अनेक वेळा अपघात झालेले आहेत. त्या टिकाणी तांत्रिक सुधारणा करण्याच्या सूचना केल्या. जिल्हात कोंडेही अपघात झाला तर त्या टिकाणी रुग्णवाहिका तात्काळ मिळावी, यासाठी

जिल्हा शल्याचिकित्सक यांना सुचना केल्या. माजलाव तालुक्यातील सादोळा येथील पुलाचे काम तातडीने सुरु करावे असे प्रमाण घेण्यात लोकांची होणार नाही, याची कांडवारी च्या, असा सल्लाहाडी यावेळी त्यांनी दिला. दरवाऱ्या, तेलगाव या टिकाणी स्तर्याचे पाणी व्यवस्थित न काढल्यामुळे त्या टिकाणी राहण्याचा लोकांना नाहक वासाला सामोरे जावे लागत आहेत. ते दुसरी कांडवारी याचे. राष्ट्रीय महामार्ग खाल्याचे स्वतंत्र ऑफिस व्हाराई यांची बीड जिल्हात होण्यासाठी आर.ओ ऑफिसला प्रस्ताव पाठवा, अशा सुचना देखील दिल्या. राष्ट्रीय महामार्ग संस्थेचे स्वतंत्र कार्यालय बीडला

ज्याल्यास जिल्हातील कामे वेळेटे मार्गी लागतील, अशी अपेक्षाही यावेळी त्यांनी व्यक्त केली. खरवंडी-मादलमोही-पाडळसिंगी -गढी- माजलाव या महामार्गवरील तालुखेडे काटा, शृंगारवाडी काटा व इतर सर्व टिकाणी स्तरे कामाचा दर्जा अत्यंत खारब असल्यामुळे अपघात होत असले बाबत तक्रारी होत आहेत. भविष्यात अपघात होऊ नवेत यासाठी आवश्यक त्या सुधारणा करण्यात याव्यात, असेही म्हटले.

'टॉप फर्ड्व' विषयांना धातला हात

१. बीड जिल्हातील राष्ट्रीय महामार्ग क्र.४५८ डी व

पालखी मार्गाचे काम निकषाप्रमाणे पुन्हा करावे

पैठण-पैंडरपूर राष्ट्रीय महामार्ग मधील डॉगरकिन्ही ते पारागाव घु.(अनपटवाडी) स्तर्याचा दर्जा अत्यंत खारब आहे, तसेच मळेकवाडी घाटातील डांबरीकरणाचे काम वारंवार सूचना देऊ नही आद्याप सुरु झालेले नाही. या स्तर्याच्या संपूर्ण कामात जागेजारी मोठे-मोठ्या भेगा पडलेल्या आहेत त्यामुळे रोजे दुचाकी/चारचाकी वाहनांचे अपघात होत आहेत. पाटोदा शहरातील स्तरा काम अपूर्ण आहे. संपूर्ण स्तर्याचे काम अंदाजपत्रकातील निकषा प्रमाणे प्रमाणे पुन्हा करून घेण्यात यावे. एजसीवर आवश्यक ती कार्यवाही प्रस्तवित करावी. अतिरिक्त बाब या नावाने करण्यात आलेल्या अनावश्यक खर्चाची विशिष्ट पातलीवरून चौकशी करायला यावी, असे खा.सोनवणे यांनी म्हटले.

सधारिती बाबत साविसर चर्चा केली.

४. रामा ५४८ माजलाव - धारू-केज या रस्ता कांडाचा दर्जा अत्यंत खारब असल्यामुळे तेथे दरोरेज अपघात होत आहेत. संवंधित एजसीवर तातडीने आवश्यक त्या सुधारणा करून घेण्यात याव्यात. बर्दापूर-लोखंडी सावरागाव दुहेरी रस्ता करणे बाबत निविदा प्रक्रियेला वेग द्यावा.

५. क्रापटोदा व आषी तालुक्यातील पिंडी-अंमळने-टाकडी कांडी हा रस्ता तसेच गेवराई तालुक्यातील राशेमभूवन फाटा -उमापूर-शेवगाव हे दोन्ही रस्ते राष्ट्रीय महामार्ग सुरुत-चेन्नई साठी संपादन करणे आवश्यक असण्यांचा जमिनीच्या भूसंपादनाची

होते. मा. पोलीस अधिकारी बीड यांनी

अप्पर. पोलीस अधिकारी तिंडके मंडम, अंबाजोगाई यांच्या अधिपत्यावाली विशेष चौकशी समिती नेण्यात आली. सदर चौकशी समितीने चौकशी कून अंडीची महिन्यांपूर्वी पोलीस अधिकारी यांना अहवाल सादर केला आहे. परंतु पोलीस अधिकारी बीड हे करीत आहेत, तरी सदरील मुठगीरीणी प्रशासना विष्णुदत्त ताळक्यात अप्पर पोलीस अधिकारी तिंडके मंडम अंबाजोगाई यांच्या चौकशी अहवाला प्रमाणे गुन्हा दाखल करण्यात यावा व बीड जिल्हा अन्याय अणि अत्याचारात घोषीत करायला यावा या मागांसाठी आज १ जुलै २०२५ पासून आझाद मैदान मुंबई या टिकाणी धरणी उपोषण सुरु केले आहे.

कांताबाई भीमाशंकर स्वामी (मठपती) यांचे दुःखद निधन

परली वैजनाथ | प्रतिनिधी

जंगम गळी, परली वैजनाथ येथील रुद्धिवासी व सामाजिकविकाशी श्रीमती कांताबाई भीमाशंकर स्वामी (मठपती) यांचे दुःखद निधन झाले. त्यांच्या नावात ३० जून २०२५ रोजी राती १२.३० वाजता दुःखद निधन झाले. त्यांच्या निधनाने परिसरात शोककां परसरली आहे. आज सोलावा, दिनांक ३० जून रोजी त्यांच्यावर वीरशैव लिंगायत स्पस्तानभूमी, परली येथे अंत्यसंस्कार करण्यात आले. त्यांच्या अंत्यविधीसाठी समाजातील अनेक मान्यवर, नातवाईक, आणि हितचिंतक उपस्थित होते.

भाटवडगावात शाळकरी मुलींना सायकल वाटप माजी सरपंच गीताराम अनभुले यांच्या वाढदिवसानिमित्त उपक्रम

माजलांगव | प्रतिनिधी

समाजासाठी कांहीतीरी चांगलं करून वाढदिवस साजारा करण्याचा आदर्श भाटवडगावात पाहायला मिळाला. येथील माजी सरपंच गीतारामजी आबा अनभुले यांनी आपल्या ४३ व्या वाढदिवसानिमित्त एक आगळावेळा उपक्रम राबवून गावकर्यांचे मन विकाले.

उपक्रम हाती घेण्यात आला. या सायकल वाटप कार्यक्रमात गावातील वडीलधारी मंडळी, महिलावर्ग, शिक्षक आणि तरुण

केज नारपंचायतचे माजी नारपेक कपिल मर्के यांनी केला आदर्श शिक्षक राजेंद्र सोनवणे

यांचा गुणगौरव संस्कार प्रसंगी सामाजिक कार्यकर्ते सुदेश दादा शिरसट, दैनिक वाढल वार्ताचे

बॅचलर ऑफ लायब्ररी अँड इन्फर्मेशन सायांस परिक्षेत आनंद वसुदेव गायकवाड हे प्रथम श्रेणीत उत्तीर्ण

केज | प्रतिनिधी

वरांवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यार्थी, नाशिक अंतर्गत स्वामी रामानंद तीर्थ महाविद्यालय, आंबाजोगाई येथूल मे. जून २०२५ घेण्यात आलेल्या बॅचलर ऑफ लायब्ररी अँड इन्फर्मेशन सायांस (ग्रंथालय) व माहिती शास्त्र बॅचलर ऑफ लायब्ररी अँड इन्फर्मेशन सायांस मध्ये ६८. ३०% गुण घेवून उत्तीर्ण झाले.

आनंद वसुदेव गायकवाड हे स्वामीनंद साविजिनिक वाचनालय आनंदगाव ता.

केज जि. बीड मध्ये कांडवरत आहेत.

आनंद वसुदेव गायकवाड यांनी गंथालय

व माहिती शास्त्र बॅचलर ऑफ लायब्ररी अँड इन्फर्मेशन सायांस मध्ये ६८. ३०%

गुण घेवून उत्तीर्ण झाल्याबद्दल आंबाजोगाई

वसुदेव गायकवाड हे ६८. ३०% गुण घेवून प्रथम श्रेणीत उत्तीर्ण झाले.

प्रा. डॉ. मुंदे, प्राध्यापक वंदे तसेच स्वामी

साविजिनिक वाचनालय, आनंदगाव ता. केज.

जि. बीड चे संस्थापक अध्यक्ष, प्रचार्य,

डॉ. वसुदेव (बप्पा) गायकवाड, उपाध्यक्ष

मुरलीधर शिंदे, सचिव सौ.

छायाताई सामवंशी, सहस्रचिव ज्ञानोबा भोगजकर,

सदस्या सौ. सुमनताई गायकवाड, तसेच

मिपरिवरांकडून आनंद वसुदेव गायकवाड यांच्या

यांचे अभिनंदन होत आहे.

बांधिलकीचे मनापासून कौतुक केले, सोनवणे

सर यांनी आपल्या उत्तरांतील भाषणात

सर्व सहकारी-यांचे वरिष्ठांचे टाळाटाळ

करत आहेत तसेच सुतारीणीचे

मुख्यप्रवर्कने पोलीस अधिकारी

यांनी सोनवणे अधिकारी य